

ZAMONAVIY BAHOLASH USULLARI VA ULARNING AHAMIYATI

*Shahrisabz davlat pedagogika instituti
pedagogika fakulteti boshlang'ich ta'lim
nazariyasi kafedrası o'qituvchisi-assistent*

Amirova Gulnoza Rashitovna

Annotatsiya: Ushbu maqolada zamonaviy baholash usullarining turlari, ularning afzalliklari va ta'lim jarayonidagi o'rni tahlil qilinadi. Formativ, summativ, portfolio, raqamli baholash va boshqa usullar o'rganilib, ularning ta'lim sifati va samaradorligiga ta'siri ko'rsatib berilgan.

Kalit so'zlar: zamonaviy baholash, formativ baholash, summativ baholash, raqamli baholash, portfolio baholash, o'zaro baholash, o'z-o'zini baholash.

Аннотация: В данной статье рассматриваются современные методы оценки, их преимущества и роль в образовательном процессе. Анализируются формативное, суммативное, портфолио и цифровое оценивание, а также их влияние на качество и эффективность обучения.

Ключевые слова: современное оценивание, формативное оценивание, суммативное оценивание, числовое оценивание, портфолио оценивание, взаимное оценивание, самооценка.

Annotation: This article examines modern assessment methods, their advantages, and their role in the educational process. Formative, summative, portfolio, and digital assessments are analyzed, highlighting their impact on the quality and effectiveness of education.

Key words: modern assessment, formative assessment, summative assessment, numerical assessment, portfolio assessment, mutual assessment, self-assessment.

Kirish Zamonaviy ta'lim jarayonida baholashning roli juda katta bo'lib, u o'quvchilarning bilim darajasini aniqlash, o'quv jarayonini takomillashtirish va ta'lim sifatini oshirishga xizmat qiladi. An'anaviy baholash tizimlari vaqt o'tishi bilan zamonaviy pedagogik yondashuvlar bilan boyitilib, yanada samarali usullarga aylangan. Ushbu maqolada zamonaviy baholash usullari, ularning afzalliklari va ta'lim jarayoniga ta'siri tahlil qilinadi.

Zamonaviy baholash usullari Hozirgi kunda ta'lim jarayonida quyidagi zamonaviy baholash usullari keng qo'llanilmoqda:

Formativ baholash – bu usulda o'quvchilarning bilimlari va ko'nikmalari muntazam ravishda baholanadi. Bunda o'qituvchi va o'quvchi o'rtasida doimiy aloqalar o'rnatilib, o'quvchilarning o'z-o'zini rivojlantirishiga e'tibor qaratiladi.

Summativ baholash – o'quv jarayonining ma'lum bir bosqichida yakuniy natijalarni aniqlash uchun ishlatiladi. Bu usul yakuniy imtihonlar, testlar va loyiha ishlar orqali amalga oshiriladi.

Portfolio baholash – o'quvchining butun ta'lim jarayoni davomida to'plangan ishlari asosida uning rivojlanishini tahlil qilish imkonini beradi. Bu usul o'quvchining ijodiy yondashuvini va mustaqil ishlash qobiliyatini baholash uchun juda muhimdir.

Raqamli baholash tizimlari – zamonaviy texnologiyalar yordamida onlayn testlar, interaktiv platformalar va sun'iy intellekt asosida baholash tizimlaridan foydalaniladi. Bu usul o'qituvchilarga natijalarni tezkor tahlil qilish va o'quvchilarga individual yondashish imkonini beradi.

Peer assessment (o'zaro baholash) – bunda o'quvchilar bir-birining ishlarini tahlil qilib, baho berishadi. Bu nafaqat baholash, balki o'quvchilarning tahliliy fikrlash va tanqidiy yondashish qobiliyatini oshirishga xizmat qiladi.

O'z-o'zini baholash – o'quvchilarning o'z bilimlarini mustaqil baholashi ularning o'z-o'zini nazorat qilish va mas'uliyat hissini rivojlantirishga yordam beradi.

O'quvchilarning bilim va ko'nikmalarini har tomonlama tahlil qilish imkonini beradi.

An'anaviy baholash tizimlariga qaraganda aniq va tezkor natijalar beradi.

O'quvchilarning mustaqil fikrlash va ijodiy yondashuvini rivojlantiradi.

Raqamli texnologiyalar asosida avtomatlashtirilgan jarayon orqali ta'lim sifatini oshirishga xizmat qiladi.

Xulosa Zamonaviy baholash usullari ta'lim jarayonida muhim o'rin tutadi va ularning qo'llanilishi o'quvchilarning bilim olish jarayonini yanada samarali va interaktiv qilishga yordam beradi. Ushbu usullar nafaqat ta'lim sifatini oshirish, balki o'quvchilarning individual qobiliyatlarini rivojlantirishga ham xizmat qiladi.

Foydalanilgan adabiyotlar ro'yxati

1. Homidov, H.K. "TALABALARNI VATANPARVARLIK RUHIDA TARBIYALASHDA JAMOAT TASHKILOTLARI FAOLIYATINI MUVOFIQLASHTIRISHNING AMALDAGI HOLATI VA TAKOMILLASHTIRISH YO'LLARI." *Экономика и социум* 5-1 (108) (2023): 83-87.
2. Amirova, Gulnoza Rashitovna. "BARKAMOL SHAXS TARBIYASI." *GOLDEN BRAIN* 1.33 (2023): 118-120.
3. Ne'matov, Oybek. "TA'LIMDA MUAMMOLI TA'LIM TEXNOLOGIYALARI." *"Science Shine" International scientific journal* 3.3 (2023).
4. Boyqobilova, Nilufar. "SINERGETIK YONDASHUV ASOSIDA TALABALARNI BOSHQARUV JARAYONIGA TAYYORLASH METODIKASINI TAKOMILLASHTIRISH (BOSHLANG'ICH TA'LIM)." *GOLDEN BRAIN* 1.33 (2023): 85-88.
5. Rayimova, Dilfuza Abdinabiyevna. "XX ASR O'ZBEK TILSHUNOSLIGI: MORFEMIKAGA OID QARASHLAR." *RESEARCH AND EDUCATION* 2.10 (2023): 276-280.

6. Ochilova Fayyoza Mansurovna. "Hazrat Navoiyning ona tilimizning bugungi kamolotiga qo'shgan katta hissasi haqida" (BOSHLANG 'ICH TA'LIM)." GOLDEN BRAIN 1.33 (2023): 37-41.
7. Yakubova Guzal Lukhmanovna. WORLD SCIENTIFIC RESEARCH JOURNAL "LINESTICS THINKINC BASED ON AN INTEGRATIVE-CRAATIVE APPROACH".
8. Kamalova, Dilobar Tairovna. "PEDAGOGIK TA'LIM JARAYONIDA TALABALARNING KONGUENTLIK SIFATLARINI RIVOJLANTIRISH USULLARI." RESEARCH AND EDUCATION 2.10 (2023): 272-275.
9. Umarova, Dilafruz Anvarovna. "BOSHLANG'ICH SINFLARDA TEXNOLOGIK TA'LIM JARAYONIDA O'QUVCHILARNI IJTIMOIIY-HISSIY RIVOJLANTIRISH METODIKASINI TAKOMILLASHTIRISH." GOLDEN BRAIN 1.30 (2023): 46-49.
10. Erkin o'g'li, Nematov Oybek. "PEDAGOGIK DASTURIY VOSITALAR." MODERN EDUCATIONAL SYSTEM AND INNOVATIVE TEACHING SOLUTIONS 1.3 (2024): 147-150.
11. Anvarovna, Umarova Dilafruz. "BOSHLANG'ICH SINF O'QUVCHILARIDA IJTIMOIIY USTANOVKALARNI RIVOJLANTIRISH TEXNOLOGIYASI." TADQIQOTLAR 31.4 (2024): 3-6.
12. Raimova, Dilfuza Abdinabiyevna. "TIL-ALOQA VOSITASI." Educational Research in Universal Sciences 2.16 (2023): 128-130.
13. Amirova, Gulnoza. "The benefits of using modern technologies for learning foreign languages." Proceedings of The ICECRS 4 (2019).
14. Ochilova, Fayyoza. "TURIZM XIZMATLARINI RIVOJLANTIRISH ISTIQBOLLARI." YANGI O'ZBEKISTONDA MILLIY TURIZM ISTIQBOLLARI 1.01 (2024).
15. Boyqobilova, Nilufar Uzaqovna. "THE THEORY OF THE SELF-ORGANIZATION OF PRIMARY SCHOOL STUDENTS'EDUCATIONAL ACTIVITIES IS BASED ON A SYNERGISTIC APPROACH." Mental Enlightenment Scientific-Methodological Journal 5.03 (2024): 101-110.

16. Kamalova, D. "IMPROVING THE METHODOLOGY OF DEVELOPING CONGRUENCE QUALITIES IN THE PROCESS OF PEDAGOGICAL EDUCATION OF STUDENTS." *Science and innovation 3.B2* (2024): 105-108.

17. Olimov, Shirinboy Sharofovich, and Khusniddin Kupayinovich Khomidov. "Preparing Future Teachers To Solve The Tasks Of Patriotic Education Of Children And Youth." *The American Journal of Social Science and Education Innovations 2.12* (2020): 132-136.

18. Болтаева, Зулфия Зарифовна, and Хусниддин Купайсинович Хомидов. "ЛИЧНОСТНО-ДЕЯТЕЛЬНОСТНО-ОРИЕНТИРОВАННЫЕ ТЕХНОЛОГИИ В НЕПРЕРЫВНОМ ПРОФЕССИОНАЛЬНОМ ОБРАЗОВАНИИ." *VIII Лазаревские чтения "Лики традиционной культуры в современном культурном пространстве: ренессанс базовых ценностей?"*. 2018.

19. Maratovna, Muhammadiyeva Manzura, and Amirova Gulnoza Rashitovna. "Boshlang 'ich sinf o'quvchilarini o 'qitishda Alisher Navoiy merosidan foydalanishning metodikasi." *Ijodkor o'qituvchi 3.29* (2023): 397-402.

20. СОДЕРЖАНИЕ И СУТЬ ПРОГРАММЫ МЕЖДУНАРОДНОЙ ОЦЕНКИ «TIMSS» A.G. Rashitovna ОБРАЗОВАНИЕ НАУКА И ИННОВАЦИОННЫЕ ИДЕИ В МИРЕ 4 (2181-3187), 152-155

21. Khomidov, Khusniddin Kupaysinovich. "COOPERATION BETWEEN STATE AND PUBLIC ORGANIZATIONS IN THE MEANINGFUL ORGANIZATION OF YOUTH LEISURE ACTIVITIES." *Thematics Journal of Social Sciences 7.3* (2021).

22. Kupaysinovich, Khomidov Khusniddin. "INTERPRETATION OF STUDENTS' PATRIOTIC ISSUES IN ORIENTAL PEDAGOGY." *European Journal of Research and Reflection in Educational Sciences Vol 7.12* (2019).

23. Xalqaro Tadqiqotlarda Boshlang'Ich Sinf O'Quvchilarining O'Qish Savodxonligini Baholash

A.G. Rashitovna *INTERNATIONAL JOURNAL OF FORMAL EDUCATION* 7 (ISSN: 2720-6874), 15-23

24.Solieva, Zarina, and Gulnoza Amirova. "The role of games for teaching children." *Bridge to science: research works* (2019): 88.

25.Amirova, Gulnoza. "The benefits of using modern technologies for learning foreign languages." *Proceedings of The ICECRS 4* (2019).

26.Amirova, Gulnoza. "Approaches of Teaching to Read." *JournalNX*: 167-171.

27.Купайсинович, Хомидов Хусниддин. "ТАЪЛИМ-ТАРБИЯ СИФАТИНИ ТАЪМИНЛАШДА ЖАМОАТ ТАШКИЛОТЛАРНИНГ РОЛИ." НАМАНГАН ДАВЛАТ УНИВЕРСИТЕТИ-2021 1: 561.

28.Amirova, G. "Why Is Reading Important?." *Proceedings of The ICECRS 4* (2019).

29.Amirova, Gulnoza Rashitovna. "BARKAMOL SHAXS TARBIYASI." *GOLDEN BRAIN* 1.33 (2023): 118-120.

30.Manzura, Muhammadieva, and Amirova Gulnoza. "The role of alisher navoi's legacy in the education and upbringing of primary school students today." *Asian Journal of Research in Social Sciences and Humanities* 12.4 (2022): 389-391.

31.Maratovna, Muhammadiyeva Manzura, and Amirova Gulnoza Rashitovna. "Boshlang 'ich sinf

o 'quvchilarini o 'qitishda Alisher Navoiy merosidan foydalanishning metodikasi." *Ijodkor o'qituvchi* 3.29 (2023): 397-402.

32.Amirova, G. "Why Is Reading Important?." *Proceedings of The ICECRS 4* (2019).

33.Amirova, Gulnoza Rashitovna. "BARKAMOL SHAXS TARBIYASI." *GOLDEN BRAIN* 1.33 (2023): 118-120.

34. Manzura, Muhammadieva, and Amirova Gulnoza. "The role of alisher navoi's legacy in the education and upbringing of primary school students today." *Asian Journal of Research in Social Sciences and Humanities* 12.4 (2022): 389-391.

35. Solieva, Zarina, and Gulnoza Amirova. "The role of games for teaching children." *Bridge to science: research works* (2019): 88.

36. Amirova, Gulnoza. "The benefits of using modern technologies for learning foreign languages." *Proceedings of The ICECRS* 4 (2019).

37. Amirova, Gulnoza. "Approaches of Teaching to Read." *JournalNX*: 167-171.

GULPARI MUHSINOVA, [07.02.2025 15:50]

38. Muhsinova Gulpari Husan qizi "BOSHLANG'ICH SINF O'QUVCHILARINING BILIM, KO'NIKMA VA MALAKALARINI TEKSHIRISH UCHUN MATERIALLAR UCHUN MA'RUZALAR TAYYORLASH" Лучшие интеллектуальные исследования январь-2025 136-148

39. GULPARI MUHSINOVA, [07.02.2025 15:57]

Muhsinova Gulpari Husan qizi "O'zbekistonda maktab o'qituvchilarining psixologik va pedagogika ko'nikmalarini takomillashtirishning zamonaviy yechimlari". "Maktab o'qituvchilarining uzluksiz kasbiy rivojlantirish samaradorligini oshirish istiqbollari: Tajriba va tahlil " Qarshi-2024 305-308